

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Inivriis Et Damnodato. Titulus XXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

Quæ causa Prohibitionis?

Hæc purgatio vulgaris prohibetur. 1. Quia sanctorum Patrum sancitis aduersatur, c. consuluisti, 2. q. 4.
 2. Quia superstitiosa, inuidiosa & nociua est, c. significatibus, extr. eod. & c. satis peruersum, 65. dist. Denique. Quia hoc genere superstitionis Deus tentari videtur, c. monomachiam, 2. q. 4. quod omnibus modis cauendū est, c. si nulla vrget, 23. q. 8. & c. quæritur, 22. q. 2.

DE INIURIIS ET DAMNO

dato.

Titulus XXXVI.

Continuatio.

IS, qui canōnica purgatione innocentiam suam ostendit, c. contra accusatorem, qui falso obiecto criminæ diffamauit, iniuriarum experiri potest.

Quot modis accipitur Iniuria?

Duobus modis generaliter & specialiter. Vnde generaliter accipiendū iniuriā, iniuria ex eo dicta est, quod non iure fiat. Omne enim, quod non iure fit, iniuria fieri dicitur: quandoque etiam significat damnum culpa datum, vt in lege Aquilia, & interdum iniquitatē, specialiter autē iniuria dicitur contumelia: contumelia dicta à contemnendo, l. 1. ff. cod. in princip.

Quid Iniuria specialiter accepta?

Iniuria est, delictum quod committitur, cum liberi hominis corpus, dignitas vel fama læditur.

Quæ causa Efficiens?

Affectus & voluntas iniuriandi. Nam si noluerit iniuriam facere quis non tenetur. voluntas enim & propositum delinquentis, sicuti maleficia distinguunt, ita quoque inducunt, l. quæ iniuria, ff. de furt. & Bart. consil. 104. visis, l. 1. ff. si quan. pau. fecis, dicatur. & iniuria ex affectu facientis consistere dicitur, c. illud relatum, 16. q. 1.

Tit 5

Quæ

Quæ Materia?

Corpus, dignitas, & infamia. Labeo enim ait, omnē iniuriam aut in corpus inferri, aut ad dignitatem, aut infamiam pertinere. in corpus fit, cū quis pulsatur. Ad dignitatem, cū comes matronæ abducitur. Ad infamiam cū pudicitia attentatur, l. i. §. omnemque ff. eodem.

Quæ Forma?

Ut is, qui iniuriam facere potest, affectu iniuriandi & dolo malo inferat iniuriam re, vel verbis, corpori, dignitati, vel existimatiōi eius qui pati iniuriā potest. Nā ad iniuriam committendam, requiritur primò, animus iniuriandi, ut scilicet contumeliæ faciendæ gratia: quid fiat. Vnde animantia bruta contumeliam inferre non possunt, quia affectu iniuriæ faciendæ carent, d. l. i. ff. si quadrupes paup. Secundò, ut iniuria fiat re vel verbis: Vnde realis & verbalis dicitur. Re: ut si manus inferuntur, familia corrumpatur, impediatur quid fieri quod iure naturali conceditur, &c. Verbis: quando fit conuicium, quod varijs modis fieri potest, ut notat Dd. in l. si non conuicij, C. eod. vel famosus libellus scribitur, de quo per tot. §. quæst. i. Quartò requiritur, ut persona iniurians & contumelia affecta talis sit, quæ iniuriam inferre & pati possit. qui autem illi sint? ex Pandectis perspicuè intelligi potest.

Quis Finis?

Ut alicuius corpus, dignitas, vel fama illata contumelia lædatur, l. i. ff. eod.

Quis Effectus?

Actio iniuriarum, prætoriana annalis, quæ tamen in tribus casibus, ex lege Cornelia civilis est, & ultra anni spacium durat: scilicet, si quis pulsatus, verberatus, domusque eius vi introita sit, l. lex Cornelia, ff. eod. De qua uis autem iniuria siue leui, siue atroci, potest is, qui eam passus est, vel ciuilliter, vel criminaliter agere, utroque

que tamen modo ad vindictam. Ciuilitè quidè, quãdo actor sibi adjudicari pœnã petit, daturq; intantũ actio inquãtũm iniuriã passus eam ad animum reuocauerit. Licet iudex perpensis circumstantijs (ex facto enim loco & persona atrocior redditur iniuria) suo arbitrio iniuriæ æstimationẽ moderari possit, l. constitutionibus, eo. Criminaliter agitur, cum iniuriã puniri petitur in corpore, vel agitur ad pœnam pecuniariam fisco applicandã, quo casu iudex quoq; ex facti qualitate & dignitate affecti iniuria, pœnam ex arbitrio statuere potest. Et notandum hic, quod per electionem alterutrius actionis, altera consumatur: vtraque enim ad vindictam & pœnam tendit, cum aliã secus sit, si vna ad rem familiãre adipiscendam, altera ad vindictam competat, §. liberũ, inst. de leg. Aquilia. Alter effectus est actio iniuriarũ reclamationis ciuilibis, qua iniuratus ad reuocationem iniuriosorum verborum si conuicijs fuerit laceffit, agit. Quæ ab Imperatore etiam Carolo V. hodiè in noua Imperiali Camera Ordinatione comprobata est, in Ord. fol. 112. & iure communi fundata, Dd. in c. 1. extr. de libel. oblat. per tex. ibi ver. reclamationis. Vltimus effectus est: ipsa infamia, siue ciuilitè siue criminaliter iniuriarum actum fuerit. Quam tamen reus euitabit, si per procuratorem in iudicio litigauerit, vel antequam lis contestata fuerit pœnam, ratione iniuriæ illatæ, debitam præstiterit, Capolla caut. 12. in tract. cautelarum. Et Bart. in l. infamem, ff. de pub. iud.

Quæ Affinia?

Damnum, pauperies, furta, rapinæ, & alia delicta, quæ omnia circa res dicuntur iniuriæ.

Quid Damnum?

Damnum hic dicitur iniuria, qua quis seruum, vel quadrupedem alterius occidit, vulnerauit, vel alioqui res eius confregit, rupit vel læsit, §. capite tertio, Inst. de leg. Aquil.

Quæ

Quæ causa Efficiens?

Iniuria, dolus vel lata culpa damnum inferentis, §. 2. institut. de leg. Aquilia & l. sedet, §. iniuriam, ff. eodem titulo.

Quæ Materia?

Seruus, & quadrupes, vel quæuis alia aliena res, cui læsio infertur, l. 2. ff. ad leg. Aquilianam, c. 1. 2. 3. & 4. extr. eodem.

Quæ Forma?

Ipsa læsio, dolo, culpa, vel iniuria seruis, pecudibus, vel rebus alienis facta. Tria enim sunt Aquiliæ legis capita: quorū primo, de occiso alieno homine quadrupede: tertio de vulnerato damnoq; iniuria reb. alienis dato, scilicet: rumpendo, frangendo, vel vrendo, cauetur: secundum legis caput, nec antiquis in usu fuit, Pau. lib. 1. tit. 15. Iniuria autem hic, nō pro contumelia, vt in actione iniuriarum, sed generaliter quod contra ius & per culpam factum est, accipitur. Quotiescunque igitur damnū iniuria infertur Aquiliæ locus erit. Quare magistratus, qui non ex lege, neque iure aliquem damno afficiunt, hac lege tenentur. Et vniuersitates, & qui horū iussis illicitis parent. Culpa verò non tantum lata verum etiam leuis & leuissima, vt imperitiam & negligētiam cōtineat intelligitur. vnde Gregorius IX. si culpa tua datum est damnum, vel iniuria irrogata, seu alijs irrogantibus opem fortè tulisti, aut hæc imperitia tua siue negligentia euenerunt, iure super his factis facere te oportet, nec ignorantia te excusat, si scire debuisti, ex facto tuo iniuriam verisimiliter posse contingere, vel iacturam, c. si culpa tua, extr. cod.

Quis Effectus?

Actio legis Aquiliæ ciuilis in personam, quæ datur,

tur domino aduersus eum, qui damnum iniuria dedit, vel saltem causam damni præstitit, vt quanti pluri-
mi res, vel anno proximo, vel triginta diebus proximis
fuerit, tanti damnetur, l. ait lex, & ll. sequentibus, ff. ad
legem Aquilianam.

Quid Pauperies?

Pauperies est damnum sine iniuria facientis da-
tum. Nec enim, vt ait Vlp. animal dici potest iniuriam
fecisse, quod sensu caret, l. i. ff. si quadrup. Pan.

Huius forma est: Noxia commota feritate, contra
naturam eius generis commune à quadrupede com-
missa. Nam si fera sit, quæ feritatem habet congeni-
tam & euadendo noxam dederit, dominus non tene-
tur, ex damno dato. Nec conueniri potest hac actione
in factum de pauperie, cum euadendo quasi immen-
sam & infinitam à natura liberè vagandi facultatem
fera consequatur, & dominio custodientis & tenentis
eximatur, d. l. i. §. & generaliter. Effectus autem
est, actio in factum de pauperie, ad consequendam
quadrupedem, quæ pauperiem dedit, vel eius æstima-
tionem. Quæ ex lege duodecim Tabularum descen-
dit, quæ lex voluit, aut dari quod nocuit, id est, id ani-
mal quod noxiam commisit, aut æstimationem no-
xiæ offerre, quod in arbitrio ipsius domini est, vt scilicet
possit quadrupedem noxæ dedere, vel æstimationem
eius præstare, l. i. ff. si quod: Nisi dominus in iudicio in-
terrogatus quadrupedem suam non esse mentitus fu-
erit, d. l. i. §. interdum: noxia autem est ipsum deli-
ctum, d. l. i. Datur etiam hæredi cæterisque successori-
bus, item aduersus successores cæterosque hæredes,
non iure successionis, sed eo iure, quo domini sunt, d.
l. i. §. fin. Est tamen hæc actio etiam utilis, si non qua-
drupes, sed aliud animal pauperiem fecerit, l. hæc actio,
ff. eodem.

Quæ

Qua Pugnania?

Ius naturæ: Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris, ut in 5. & 8. decalogi præcepto. Defensio cum modamine inculpatæ tutelæ, l. 1. C. vnde vi, & ibi Bart. & modi, quibus iniuria aboletur. Vt: dissimulatio: quando iniuriatus nullum de se iudicium iniuriæ ad animum reuocandæ ostenderit: sed eam negligit, vel prorsus vult esse sopitam, l. non solum, ff. cod. Dein, pactum, transactio, vel iusiurandum super illata iniuria interposita, lapsus continui anni, l. si non conuicij, C. cod. Nisi ciuili, ex lege Cornelia agatur, l. lex Cornelia, ff. co. Satisfactio: ea enim facta amplius non agitur, ad vindictam sed tantum ad damna. Denique mors iniuriati lite nondum contestata, & iniuriantis etiam post litem contestationem, l. si cum, §. qui iniuriarum, ff. si quis cauet.

AXIOMATA ET SENTENTIAE.

Iniuria semel remissa, iterum reuocari non debet, c. si illis, 23. q. 4.

Peccata, qua in Deum, vel proximum committuntur, legitimis pœnis vindicanda sunt: ea autem quibus in Principem delinquitur, patienter vel toleranda, vel dissimulanda sunt, c. inter querelas, 23. q. 4.

Non mediocriter Deum offendit, qui debita caelestis regis sua presumptione resoluit, c. si is, 23. q. 4.

Occulto Dei iudicio mali obdurantur flagellis, boni emendantur, c. Nabuchodonosor, 23. q. 4.

Leuius occulta, seuerius autem punienda sunt ab Ecclesia delicta manifesta, c. quisq, 23. q. 4.

Infidelium colloquia & conuibia non sunt vitanda, c. infideles, 23. q. 4.

Quando multitudo est in scelere, nec salua pace Eccle-

Ecclesia mali puniri possunt, tolerandi sunt potius, quam violata pace Ecclesia puniendi, c. infideles; 23. quest. 4.

Non tantum iniuriam faciens punitur, verum etiam, qui adminicula iniurie quoque modo suggesserit, c. si quis, §. non solum, dist. 1. de pœn.

Si quis pulsatus quidem non est, verum manus aduersus eum leuatae sunt, & saepe territus, quasi vapulaturus, non tamen percussus iniuriarum actione tenetur, c. si quis, dist. 1. de pœni.

Non est inferenda, sed depellenda iniuria, secundum virtutis legem: qui enim non repellit à socio iniuriam, si potest, tam est in vitio, quam ille, qui facit, c. non inferenda, 23. q. 3.

Qui occasionem damni dat, damnum dedisse videtur, c. si culpa, ext. eod.

Ignorantia in damno culpa dato, non excusat, d. c. culpa, extr. eod.

Si quis domum vel aream cuiusquam incenderit voluntarie sublata & incensa omnia restituat, & tres annos poeniteat, c. si quis, ext. eod.

Si rixati fuerint homines, & percusserit alter proximum suum lapide vel pugno, & ille mortuus non fuerit, si iacuerit in lecto qui percusserit, operas eius et impensas restituat, c. 1. extr. eod.

Qui in alterius famam publicè scripturam aut verba contumeliosa confinxerit, & repertus scripturam non probauerit, flagelletur, & qui eam prius inuenerit, rumor pat. si non vult, authoris facti causam incurrere, c. qui in alterius, 5. quest. 1.

DE